

Henry Ussing

Aftaler

JURISTFORBUNDETS FORLAG

AF FORORD TIL ANDEN UDGAVE

Bogens Hovedformaal er at fremstille Læren om Aftaler paa Formuerettens Omraade. Første Udgave, der udkom 1931, hvilede for en stor Del paa *Jul Lassens* Fremstilling. I denne Udgave har jeg omarbejdet talrige Partier, stærkt udvidet Fremstillingen af nogle Spørgsmaal og inddraget flere nye Emner, saaledes Gavetilsagn (§ 3), Gyldighedsspørgsmaalet ved Hasardkontrakter (§ 20), Prisaftaler og Prislovgivning (§ 21) samt de formueretlige Viljeserklæringer, der kaldes Paabud (§ 38). Iøvrigt har jeg overalt søgt at tage Hensyn til nyt Stof i Litteratur og Retspraksis. Bogens Omfang er vokset stærkt. Det er en Ulempe for Studenterne, men jeg tror, det har Værdi for dem ialfald paa eet Omraade at læse efter en virkelig Haandbog.

FORORD TIL TREDIE UDGAVE

Denne udgave er et fotografisk optryk af anden udgave med de rettelser, som ny lovgivning har gjort nødvendige. Disse rettelser kan findes ved hjælp af lovregistret for 1946 ff. Iøvrigt er der rettet trykfejl o. l. samt henvisninger til mine lærebøger og Ejendomsretten og tilføjet enkelte ny henvisninger, som der kunne findes plads til.

Ordrup i april 1950.

HENRY USSING

ISBN 87 574 2760 7

Fotografisk genoptryk
Winds Bogtrykkeri A/S, Haderslev

INDHOLD

Sidetallene er sat i Parentes.

- § 1. *Indledning. Aftaleloven.* (1—6)
I. Systemet i Privatretten. Formueret og Ejendomsret (1).
II. Aftaleloven (3—6). A. Lovens Genstand (3). 1. Retshandler (3).
2. Kun formueretlige Retshandler (5). B. Aftalelovens almindelige Karakter (6).
- § 2. *De formueretlige Retshandler.* (6—12)
I. Hovedgrupper af formueretlige Retshandler (6).
II. Aftaler (9).
III. Forskellige Slags Løfter (10—12). A. Inddeling efter Arten af det, der loves (10). B. Forskellige Arter af Løfter iøvrigt (12).
IV. Plan for Fremstillingen (12).
- § 3. *Gavetilsagn.* (12—17)
I. De særlige Regler om Gaver (12).
II. Gavebegrebet (13—17). A. Begrebets Enhed opgives (13). B. Kravene til et Gavetilsagn (14).
- § 4. *Retsudviklingen. Grundlaget for Løftets forpligtende Evne. Begrebet god Tro.* (17—28)
I. Retsudviklingen (17).
II. Teorier om Grundlaget for Løfters forpligtende Evne (19).
III. Den legislative Grund til Reglen om, at Løfter forpligter (22).
IV. Viljes- og Forventningsprincip som Konstruktioner (25).
V. Hvad god og ond Tro betyder (27).

§§ 5—11. Krav, der maa opfyldes, for at Løfter og Aftaler kan skabe Ret.

- § 5. *Lovgrundlaget. Løftet og dets Afgivelse.* (29—45)
I. Indledning. Aftalelovens Kapitel 1 (29—31). A. Omraadet for Aftl Kap 1. Tilbud og Akcept (29). B. Reglernes Fravigelighed (31).
C. Oversigt over de Regler, der kan opstilles i Tilknytning til Aftl Kap 1 (31).

II. Hvad et Løfte er. Løfteerklæringens Indhold (31).
 III. Løftets Afgivelse (38—45). A. Hvad Afgivelse i Almindelighed er (38). B. Ugyldig Afgivelse (39). C. Manglende Afgivelse, hvor Løftemodtageren er i god Tro (40). 1. Falsk og lignende (41). 2. Forfalskning og anden Forvanskning af Løfter (42). 3. Skriftlig Løfteerklæring, som ikke er afgivet af Udstederen, modtages af Adressaten i god Tro (42). 4. Skal Afgivelsen være en Viljesakt? (44). D. Kan Kravet om Afgivelse fraviges? (45).
 IV. Løftets Form (45).

§ 6. *Løftets Modtagelse. Aftalens Indgaaelse.* (45—77)

I. Hvornaar bliver Løftet uigenkaldeligt? (45—49). A. Tilbud (46). B. Andre Løfter (47). C. Forhold, der udelukker Adressatens Opfattelse af Løftet (48). D. Irregulær Befordring af Løftet (48).
 II. Tilfælde, hvor Løftet kan genkaldes i videre Omfang (49—52). 1. Grundsætningen i Aftl § 39 (49). 2. Forbehold om Tilbagekaldelse (50). 3. Genkaldelighed ifølge Sædvane o l (51). 4. Udlovelser og andre Løfter til ubestemte Personer (51). 5. Formbundne Aftaler (52).
 III. Læren om, at Løftet først bliver uigenkaldeligt ved Akcept (52).
 IV. Afslag af Løfter (56).
 V. Akcept af Løfter (57—70). A. I hvilke Tilfælde kræves der Akcept? (57). B. Akceptfristen (62). C. Forsinket Akcept (65). D. Uoverensstemmende Akcept (67). E. Akceptens Tilbagekaldelse (69).
 VI. Udtrykket »komme frem« i Aftl Kap I (70—73). A. Antagende Svar (71). 1. Svar i Brev (71). 2. Mundtligt Svar (72). B. Tilbagekaldelse af Tilbud eller andre Løfter (72).
 VII. Løftegiverens mellemkommende Død og Inhabilitet (73—75). A. Tab af Habilitet (73). B. Død (73).
 VIII. Kan Løftemodtagerens Arvinger eller Kreditorer tilegne sig uakcepterede Løfter? (75).
 IX. Bortfald af Bud (Tilbud) ved Auktion og Licitation (77).

§ 7. *Tilfælde hvor en Erklæring har Virkning som Løfte, skønt den ikke er kommet til Adressatens Kundskab.* (77—83)

I. Problemet. Lovgivningens Stilling (77).
 II. Tilfælde hvor en Akcept bliver uigenkaldelig, før den kommer til Adressatens Kundskab (79).
 III. Opfyldelseshandlinger (80).
 IV. Selvindtræde i Aftale og anden Selvkontrahering (81).
 V. Er de almindelige Regler ufravigelige? (81).
 VI. Særregler til Værn for den gode Tro (83).

§ 8. *Fra hvilket Tidspunkt har Løfter Retsvirkning?* (83—92)

I. Indledning (83).
 II. Virkninger imellem Løftegiver og Løftemodtager (84).
 III. Naar skabes den tilsagte Ret? (87).
 IV. Retsvirkninger overfor Trediemand (88—92). A. Virkninger til Fordel for Trediemand (89). B. Retsvirkninger imod Trediemand (90).
 V. Løfter, der bliver uigenkaldelige, før de kommer til Adressatens Bevidsthed (92).
 VI. Løfter, der forbeholder Genkaldelse (92).

§ 9. *Konstruktioner.* (93—95).

§ 10. *Staaende Løfter. Forkontrakt. Pligt til at slutte Aftale.* (95—99)

I. Staaende Løfter og Aftaler, der skaber tilsvarende Ret (95).
 II. Forkontrakt (97).
 III. Retsvirkningen af Forkontrakter og staaende Løfter (97).
 IV. Pligt til at slutte Aftale ifølge Lovgivningen (98).

§ 11. *Løfters Form og Causa.* (100—115)

I. Historisk Udvikling af Formregler (100).
 II. Legislative Hensyn (102).
 III. Hovedreglen. Stiltiende Løfter (103).
 IV. Særlige Formforskrifter i Lovgivningen. Aftalt Form (105—111). A. Form som Gyldighedsbetingelse (105). 1. Udtrykkelig Erklæring (105). 2. Skriftform (105). 3. Andre Krav (107). B. Form som Betingelse for visse Retsvirkninger (107). C. Form, der har Betydning for Bevis (108). D. Uskriftkyndiges Løfter (108).
 V. Almindelige Fortolkningsspørgsmaal (112—113). A. Hvilke Retsvirkninger har Formreglerne? (112). B. Omfatter Formregler forberedende Viljeserklæringer (Forkontrakter)? (112).
 VI. Stempellovgivningen (112).
 VII. Løftets Causa (113).

§§ 12—24. *Løfters Ugyldighed.*

§ 12. *Ugyldighedsbegrebet. Almindelige Grundsætninger.* (115—129)

I. Indledning (115).
 II. Begrebet Ugyldighed (117).
 III. Ugyldighedsreglernes Udvikling (119).
 IV. Almindelige Spørgsmaal om Ugyldighedsbetingelserne (122—123). A. Det er den enkelte Viljeserklærings Ugyldighed, der undersøges, ikke Aftalens (122). B. Hvad er Fremkaldelse af Viljeserklæringen? (122). C. Hvornaar skal Ugyldighedsgrunden have været til Stede? (122). D. Bevisbyrden (123).

- V. Stærke og svage Ugyldighedsgrunde (123).
 VI. Særlige Regler om svage Ugyldighedsgrunde (125—127). A. Hvornaar foreligger relevant ond Tro? (125). B. Ringere Værn for god Tro ved Gaver m m (126).
 VII. Om negativ Kontraktinteresse skal udredes af den, der gør sit Løftes Ugyldighed gældende (127—129). A. Hvor Løftemodtageren var i god Tro (127). B. Andre Tilfælde (129).

§ 13. *Inhabilitet*. (130—133).

- I. Oversigt over Inhabilitetstilfælde (130).
 II. Inhabilitetens Indvirkning paa Løftet (131).

§ 14. *Tvang*. (133—139)

- I. Mekanisk Tvang (133).
 II. Kompulsiv Tvang (134—139). A. Historisk Udvikling (134). B. Voldelig Tvang (135). C. Anden Tvang (136). D. Almindelige Betingelser (137). 1. Hvad Tvang er (137). 2. Retstridighedskravet (137). 3. Andre Betingelser (138). 4. Særlig om Tvang, der kun paavirker en Del af Erklæringen, og Tvang til Opfyldelse af Forpligtelse (138).

§ 15. *Svig*. (139—145)

§ 16. *Udnyttelse eller Aager*. (146—150)

- I. Retsudviklingen (146).
 II. Aftl § 31 (147).
 III. Videregaaende Særregler (149).

§ 17. *Uoverensstemmelse mellem Vilje og Erklæring*. (151—169)

- I. Viljesteori og Tillidsteori (Erklæringsteori) (151—155). 1. Lovgivningernes Stilling (151). 2. Legislative Synspunkter (153). 3. Dansk Lovgivning (154).
 II. Aftl § 32.1^o (156—163). A. Hvilke Tilfælde omfatter Reglen? (156). B. Stillingen, hvor Løftemodtageren er i god Tro (156).
 I. Hovedreglen (156). 2. Aftl § 39 (158). 3. Gaver og andre Retshandler, som ikke interesserer Samhandelen (158). 4. Erklæringer uden Retshandelsvilje (159). 5. Uskriftkyndiges skriftlige Løfter (159). C. Stillingen, hvor Fejltagelsen var synlig (159). 1. Hovedreglen. Udtrykket »burde indse« (159). 2. Undtagelser (161). a. Tilfælde, hvor en Del af Erklæringen bliver gyldig (161). b. Vildfarelse om et uvæsentligt Punkt (161). c. Kan Løftegiveren blive forpligtet til det, han vilde have lovet? (162). d. Kan Løftemodtageren kræve Erstatning? (162). 3. Stillingen, hvor den erklærendes Mening er synlig (162).

- III. Forsættlig Uoverensstemmelse mellem Vilje og Erklæring (163).
 IV. Særlig om gensidige Aftaler (164).
 V. Skinretshandel (Proformaretshandel) (164).

§ 18. *Aftalelovens § 33. Ugyldighed udenfor Lovreglerne*. (169—186)

- I. Aftl § 33 (169—176). A. Indledning (169). B. Betingelser for Ugyldighed (170). C. Oversigt over Tilfælde, der rammes af § 33 (173). D. Retsvirkningen (175).
 II. Bør Ugyldighed følge af enhver synlig Mangel ved Viljeserklæringen? (176—181). A. Aftalelovens Stilling (176). B. Fredrik Stangs Lære (176). C. Kan Uhæderlighedskravet opgives? (177). D. Er det nok, at Mangelen er synlig? (178). 1. Er synlig Vildfarelse Ugyldighedsgrund? (178). 2. Er Løftet ugyldigt, naar en Forudsætning synligt er bristet? (180). 3. Andre synlige Mangler ved Viljeserklæringen (180). 4. Retsvirkningen (181).
 III. Vildfarelse fremkaldt uden Svig af Erklæringsmodtageren (181).
 IV. Særregel om udførlige Kontraktvilkår, som dikteres af den ene Part (183).
 V. Vildfarelse og svigtende Forudsætninger iøvrigt (185).

§ 19. *Ugyldighed af Løfter, der strider mod Lov eller Ærbarhed*. (186—209)

- I. Hovedreglen i DL 5—1—2 (186).
 II. Særlove, der begrænser Aftalefriheden. Hvilke Love er ufravigelige? (188).
 III. Løfter og Aftaler imod Ærbarhed (189).
 IV. Løfter og Aftaler i Strid med Loven (193—198). A. Løftet eller Aftalen forbudt (194). B. Løfter, der fremmer lovstridig Adfærd (195). C. Løfter paa Omraader, hvor retligt Baand nægtes (197).
 V. Særlig om Forføjninger og Ydelseshandlinger. Tilbagesøgning (198—202). A. Indledning (198). B. Ydelser i Strid med Ærbarhed (199). C. Ydelser i Strid med Loven (201). D. Bliver Retshandelen gyldig? (202).
 VI. Oversigt over de vigtigste Begrænsninger af Kontraktfriheden indenfor Formueretten (202—208). A. Løfter, der fremmer Adfærd i Strid med Lov eller Ærbarhed (202). B. Løfter, der er ugyldige, fordi slige retlige Baand er i Strid med Lov eller Ærbarhed. Konkurrenceforbud (203).
 VII. Skal Ydelsen have Pengeværdi eller Interesse for Løftemodtageren? (208).

§ 20. *Gyldighedsspørgsmaalet ved Spil, Spekulation og andre Hasardkontrakter*. (209—218)

- I. Dobbel eller Spil (209).
 II. Hasardspil (211).

III. Spil i Lotteri og Totalisator. Køb af Præmieobligationer (213).
 IV. Hasardkontrakter iøvrigt (214—216). A. Hasardkontraktens Gyldighed i Almindelighed (214). B. Særlig om Væddemaal (215).
 V. Spekulationsaftaler (216).

§ 21. *Prisaftaler og andre kollektive Aftaler i Næringslivet. Prislovgivning.* (218—228)

I. Indledning. Almindelige Retsgrundsætninger om Konkurrencebegrænsning (218).
 II. Værn for den enkeltes Erhvervsfrihed (220).
 III. Prisaftaler m v (220).
 IV. Den ekstraordinære Prislovgivning (223—228). A. Prislovens Regler (223). B. Andre prisregulerende Bestemmelser (224). 1. Maksimalprisernes Virkning (224). 2. Maksimalavance (227). 3. Kædehandel (228).

§ 22. *Løfter, der strider mod ældre Løfter og navnlig mod kollektive Aftaler.* (228—233)

1. Aftaler, der fastlægger Regler for Kontrakter med udenforstaaende Personer (229). 2. Kollektive Aftaler, der fastlægger Regler for Kontrakter imellem Aftalens Parter eller deres Medlemmer (230).

§ 23. *Løfter, der tjener til at omgaa Loven.* (233—236)

§ 24. *Ugyldighedens retlige Følger.* (237—261)

I. Indledning. Fremmed Ret. Teorier (237).
 II. Dansk Ret. Retsplejeregler. Oversigt (239—240). A. Kræves der Omstødelse ved Dom? (239). B. Skal Domstolene tage Ugyldigheden i Betragtning ex officio? (239). C. Oversigt over det følgende (240).
 III. Ugyldighed, der udelukker Stadfæstelse af Løftet (240—242). A. I hvilke Tilfælde er Godkendelse ugyldig? (240). B. Virkningen af Ugyldighed, som Løftgiveren ikke kan give Afkald paa (241).
 IV. Ugyldighed i Tilfælde, hvor Stadfæstelse kan være gyldig (242—243). A. Stillingen, naar Ugyldigheden er fastslaaet (242). B. Stillingen iøvrigt. Plan for Undersøgelsen i V—IX (243).
 V. Tilfælde, hvor Løftgiveren hurtigt maa gøre Ugyldigheden gældende (244).
 VI. Stadfæstelse af Løftet (246—250). A. Hvad der kræves til Stadfæstelse (246). B. Stadfæstelsens Virkning (247).
 VII. Adgangen til at gøre Ugyldigheden gældende falder bort paa anden Maade (250—252). A. Rpl § 293.2^o (250). B. Løftgiverens Passivitet (251). C. Andet Forhold fra Løftgiverens Side (251).
 VIII. Kan Løftemodtageren paaberaabe sig, at Løftet ikke er bindende? Særlig om gensidige Aftaler (252).

IX. Trediemands Stilling i det Tidsrum, da det er uvist, om Ugyldigheden bliver gjort gældende (254—256). A. Trediemands Adgang til at paaberaabe sig Ugyldigheden (254). B. Trediemand kan ikke betragte Løftet som gyldigt (255).

X. Fremmed Teoris Inddelinger afvises (256).

XI. Ugyldighed af Overdragelser, navnlig naar de er fuldbyrdede (257).

XII. Adgangen til at kræve negativ Kontraktsinteresse (259).

XIII. Ugyldighed af en Del af Viljeserklæringen (260).

§ 25. *Umulighed.* (261—263)

I. Retsvirkningen af Løfter om umulig Ydelse (261).

II. Særlig om Umulighed ved Forføjninger (262).

§ 26. *Raadighed som Betingelse for Løfters Retsvirkning.* (263—279)

I. Forføjningers Retsvirkning er afhængig af Raadighed (263).

II. Forføjning i Strid med Trediemands Ret. Inkompetence (264—269). A. Rettighed som Grundlag for Dispositionsbeføjelse (264). B. Stillingen, naar flere har Rettigheder over samme Formuegode (264). C. Inkompetence og Virkningen deraf (265). D. Nærmere om Retsstillingen, naar en Forføjning ikke faar Virkning efter sit Indhold (266). 1. De almindelige Tilfælde (266). a. Uvirk-somhedens Bortfald (267). b. Stillingen i Uvishedsperioden (268). 2. Særlige Tilfælde (269).

III. Forføjninger over Trediemands Ret foretaget med særlig Beføjelse (269).

IV. Virksomme Forføjninger over Trediemands Ret uden Beføjelse (270).

V. Begrænsninger i Rethaverens Dispositionsbeføjelse (272).

VI. Begrebet Dispositionsmagt (276).

VII. Forføjningers Virkning overfor Trediemand (276).

VIII. Uraadigheds Betydning ved Løfter, der skaber Forpligtelser (277).

IX. Betydningen af Ordene Raadighed og Uraadighed (279).

§§ 27—36. Løfter, der skaber Ret for eller imod Trediemand.

§ 27. *Indledning. Repræsentation.* (279—284)

I. Oversigt over de Spørgsmaal, der skal behandles i §§ 27—36 (279).

II. Repræsentation (280—283). A. Begreb (280). B. Hvornaar skal en Person antages at handle i Trediemands Navn? (281).

III. Paa hvilke Maader skabes Grundlaget for Repræsentation? (284).

IV. Plan for Fremstilling af Reglerne om Stedfortrædere (284).

- § 28. *Fuldmagten og dens Baggrund. Hovedsynspunkter.* (285—295)
 I. Begreber. Udviklingen i Lovgivning og Litteratur (285).
 II. Det bag Fuldmagten liggende Forhold mellem Hovedmand og Fuldmægtig (288).
 III. Hovedgrundsætninger om Fuldmagten og dens Forhold til Bemyndigelsen (290—295). A. To Slags Fuldmagter adskilles (290). B. Forklaring paa Reglerne (291). 1. § 18-Fuldmagten (291). 2. Fuldmagt med særlig Tilværelse overfor Trediemand (292). C. Begrænsninger i Hovedreglerne (293). D. Motivernes Opfattelse (293). IV. Plan for §§ 29—31 (295).
- § 29. *Betingelserne for, at Hovedmanden bliver forpligtet overfor Trediemand ved Fuldmægtigens Løfte.* (296—326)
 I. Grundlaget for Fuldmagten (Fuldmagtsgivelsen) (296—301). A. Hvilke Kendsgerninger kan skabe Fuldmagt? (296). B. Fuldmagtsgivelsens Ugyldighed (300).
 II. Hvorvidt dækkes Fuldmægtigens Løfte af Fuldmagten? (301—308). A. Løfter, der falder udenfor Fuldmagtens Grænser (302). 1. § 18-Fuldmagt (302). 2. Andre Fuldmagter (303). 3. Særlige Spørgsmaal (306). a. Substitution (306). b. Selvkontrahering (306). B. Løfter, der ligger indenfor Fuldmagten, men udenfor Bemyndigelsen (307). C. Trediemands Kendskab til Mangler ved Bemyndigelsen (308).
 III. Kendsgerninger, der medfører, at Fuldmægtigen ikke mere kan forpligte Fuldmagtsgiveren (Fuldmagtens Ophør) (308—321). A. Genkaldelse (309). 1. Kan enhver Fuldmagt genkaldes? (309). 2. Hvad kræves der til Genkaldelse? (311). B. Andre Ophørsgrunde (316). 1. Fuldmagtsgiverens Umyndiggørelse (317). 2. Hans Død (318). 3. Hans Konkurs (320). 4. Andre Ophørsgrunde (320).
 IV. Særlige Betingelser vedrørende Fuldmægtigens Handling (321). V. Retsvirkningen af Fuldmægtigens Løfter til Trediemand, hvor Fuldmagt foreligger (322—326). A. Almindelige Løfter (322). B. Særlig om Forføjninger (325). VI. Løfter afgivet under fremmed Navn (326).
- § 30. *Fuldmægtigens Modtagelse af Løfter. Fuldmagtsteoriene.* (326—335)
 I. Fuldmægtigens Modtagelse af Løfter i Fuldmagtsgiverens Navn (326).
 II. Vurdering af Fuldmagtsteoriene (330).
- § 31. *Løfte fra eller til en Person, der ikke har fornøden Fuldmagt.* (336—342)
 I. Løftemodtagerens Stilling overfor Hovedmanden (336—338). A. Hovedmandens Godkendelse (336). B. Hans Passivitet (Undladelse af Reklamation) (338). C. Kan Trediemand kræve negativ Kontraktsinteresse? (338).

- II. Forholdet mellem Trediemand og den, der optraadte som Fuldmægtig (339).
 III. Modtagelse af Løfter i fremmed Navn uden Fuldmagt (341).
- § 32. *Almindelige Regler om Stedfortræderes Retshandler (Repræsentation).* (342—344)
- § 33. *Telegrafiske Erklæringer. Brug af Bud, Agenter o l* (345—349).
 I. Løfter fremført ved Telegram eller mundtligt ved Bud (345—348). A. Forvanskning af Løftet (345). B. Andre Spørgsmaal. Bør Fuldmagtsreglerne anvendes? (347).
 II. Erklæringer rettet til en Person igennem hans Bud (348).
 III. Tilbud fremkaldt ved Mellemand, der ikke er Fuldmægtig (349).
- § 34. *Retshandler, der binder Trediemand, skønt de ikke afgives i hans Navn.* (350—353)
 I. Forføjninger over Trediemands Formuegenstande (350).
 II. Løfter, der gaar ud paa at paadrage Trediemand en personlig Forpligtelse (353).
- § 35. *Retshandler, der foretages for Trediemands Regning. Kommissionærens Retshandler.* (353—364)
 I. Indledning (353).
 II. Bliver Kommittenten forpligtet overfor Trediemand? (354).
 III. Erhverver Kommittenten Retten ifølge Trediemands Løfte? (356—364). A. Fremmed Ret. Dansk Rets Udvikling (356). B. Ejendomsretten til Gods, som købes af Indkøbskommissionæren (357). C. Ejendomsretten til den Købesum, Trediemand betaler til Salgskommissionæren (358). D. Fordringsrettigheder mod Trediemand (359). E. Erhverver Kommittenten Rettighederne direkte fra Trediemand? (361).
- § 36. *Trediemandsretshandler.* (364—388)
 I. Hvad der forstaaes ved Trediemandsretshandler. Hovedarter (364—367). A. Trediemandsretshandel, -aftale og -løfte (364). B. To Slags Trediemandsløfter (365).
 II. Anerkendelsen af Trediemandsløfter af Hovedgruppen (367).
 III. Hvilke Løfter er Trediemandsløfter? (371).
 IV. Reglerne om Trediemandsløfter (373—382). A. Løftet og dets Ugyldighed (373). B. Hvilken Retsstilling faar Trediemand? (374). 1. Parterne kan ophæve Trediemands Ret (374). 2. Undtagelser (375). 3. Genkaldelsesrettens Karakter (378). 4. Trediemands Ret afhænger af Ydelsens Formaal. Løftemodtagerens Adgang til at søge Ydelsen tilbage fra Trediemand (380). 5. Trediemands Afslags-

ret. Forfaldstidens Betydning (380). 6. Faar Trediemand en Ret ved selve Løftet? (381). 7. Løftgeveren kan ikke søge erlagt Ydelse tilbage (381). C. Løftemodtagerens Ret (382).

V. Ensidige Dispositioner til Fordel for Trediemand (382).

VI. Konstruktioner af Trediemandsaftalen (382).

VII. Trediemandsløfter, der gaar ud paa at skaffe Trediemand en Ydelse, som ogsaa økonomisk hidrører fra Løftgeveren (384—388).

A. Dansk Ret anerkender slige Løfter (384). B. Hvornaar er Løftet et Trediemandsløfte? (385). C. Naar faar Trediemand Ret? (386).

D. Løftemodtagerens Beføjelser (387).

§ 37. *Kvasiløfter. Forpligtelse ved Passivitet.* (388—400)

I. Indledning (388).

II. Handlinger, der virker som Løfter (389—393). 1. Meddelelser (389). 2. Anmodninger (389). 3. Tilegnelse af ubestilte Ydelser (389). 4. Erlæggeshandling (392). 5. Virksomhed, der medfører Kontraheringspligt (393).

III. Forpligtende Passivitet. Undladelse af Reklamation (393—399).

A. Hvornaar virker Passiviteten forpligtende? (393). 1. Reklamation over for Tilbud (394). 2. Reklamation overfor Meddelelse om formentlig Aftale o l (395). 3. Andre Tilfælde (397). B. Retsvirkningen (399).

IV. Terminologien (399).

§ 38. *Formuerellige Paabud.* (400—420)

I. I hvilket Omfang kan der gives Paabud? (400).

II. Paabudenes Virkninger er vidt forskellige (405).

III. Nærmere om Betingelserne for Paabudets Retsvirkninger (406—417). A. Hvad skal der være foregaaet, for at en Erklæring kan faa Retsvirkning som Paabud? (406). 1. Erklæringen skal være afgivet (406) og 2. rettet til en Adressat, hvem Afgiveren kan give Paabud (406) og 3. kommet frem til Adressaten (407). 4. Undtagelser (409). 5. Særregler om Reklamationer og visse andre Meddelelser (410). 6. Om der kræves Former (413). B. Særlige Omstændigheder, der kan berøve Paabudet Retsvirkning (413). 1. Paabud, der tillige virker som Løfter (413). 2. Rene Paabud (414). 3. Fordringshaverens ensidige Disposition over Retten (416).

IV. Paabud afgivet af Fuldmægtig eller anden Stedfortræder (417).

V. Paabud rettet til en Stedfortræder (418).

§ 39. *Retshandlers Fortolkning og Udfyldning.* (421—444)

I. Tolkning af Løfter (421).

II. Forskellige Maader, hvorpaa Kontraktbetingelser kan blive bindende, uden at de er vedtaget (429—431). 1. Parternes Skik (429). 2. Staaende almindelige Kontraktbetingelser (429). 3.

Kollektive Aftaler (430). 4. Undladelse af Reklamation (431). 5. Kontraktens Tavshed (431).

III. Fortolkning af Paabud (431).

IV. Udfyldning af Løfter og Aftaler (432—437). A. Udfyldning i Modsætning til Fortolkning (432). B. Nærmere om de udfyldende Retsregler, derunder om *naturalia negotii* (434).

V. Sædvaner eller Kutymer. Skik og Brug (437).

VI. Hvorvidt Vederlag kan kræves uden Aftale herom (441—444).

A. Almindelige Synspunkter (441). B. Særlig om der skal betales Renter af kontraktmæssig Pengeskyld (443).

§ 40. *Betingelser og Tidsbestemmelser.* (445—457)

I. Betingelser ved Retshandler i Almindelighed (445).

II. Retsvirkningen af betingede Løfter og Aftaler (447—454). A. Forholdet mellem Parterne, naar Uvisheden er hævet (447). B. Virkningen overfor Trediemand (451). C. Forholdet, medens Betingelsen er svævende (453).

III. Legale »Betingelser« (455).

IV. Tidsbestemmelser (455).

§ 41. *Forudsætningers Svigten.* (457—481)

I. Problemet og dets Behandling (457).

II. Betingelserne for Forudsætningers Relevans (461—472). A. Grundbetingelsen (461). B. Andre Betingelser. Teorierne (461). 1. Lassens Lære (462). 2. Ernst Møllers Lære (463). 3. Valget mellem subjektiv og objektiv Teori (463). 4. Vinding Kruses Mæglingsforsøg (465). C. Nærmere Udformning af Reglerne om Risikospørgsmaalet (467). D. Skal Forudsætningen have været bestemmende og synlig? (470). 1. Forudsætningen skal have været bestemmende (470). 2. Individuelle Forudsætninger skal have været synlige for Løftemodtageren (471). 3. Hvorvidt Synlighed og Tilkendegivelse bortset herfra har Betydning (471).

III. Indvendinger mod den forsvarede Opfattelse (472—476). A. Bør der tages subjektive Hensyn i videre Omfang? (472). B. Indvendinger mod de Teorier, der opstiller en almindelig Forudsætningsregel (473). C. Bør Forudsætningslæren begrænses til et snævrere Omraade? (475).

IV. Specielle Forudsætningsregler (476—481). 1. Gaver o l (476). 2. Gensidige Aftaler (477). 3. Betalingsretshandelen (479). 4. Forudsætninger om Forholdet til Trediemand (480).

§ 42. *Virkningen af, at en relevant Forudsætning svigter.* (481—493)

I. Løftgeveren løses helt eller delvis fra Løftet (481).

II. Nærmere om Retsvirkningen og om Terminologien (483—485). A. Løftgeverens Adgang til at gøre sig fri og til at fastholde Kontrakten (483). B. Terminologien (485).

III. Særlige Spørgsmaal vedrørende Overdragelser og andre Forføjninger (485—488). A. Er Forføjninger abstrakte? (485). B. Særlig om tinglyst Skøde (486). C. Kan Løsøre søges tilbage fra Trediemand? (486).

IV. Retsforholdet mellem Parterne, naar en eller begge har ydet (488—493). 1. Omfatter Tilbagesøgningen Frugter eller Erstatning derfor? (489). 2. Stillingen, naar indtrufne Begivenheder udelukker Tilbagegivelse (490). a. Har den ophævende Part noget Krav, hvis den af ham erlagte Ydelse er gaaet til Grunde hændeligt (490), b. eller hvis Modtageren har raadet over den (491)? c. Kan en Part hæve Aftalen uden at give Modydelsen tilbage? (492). 3. Stillingen, naar Ydelsens Beskaffenhed paa Forhaand udelukker Tilbagegivelse (493). 4. Stillingen, naar den erlagte Ydelse er forbedret (493).

§ 43. *Kan en Aftale binde den ene Part, naar den ikke binder den anden?* (494—497)

I. Gensidig bebyrdende Aftaler (494—497). A. Den ene Parts Løfte er ugyldigt (494). B. Han er ikke bundet paa Grund af svigtende Forudsætninger (496).

II. Aftaler, der ikke er gensidig bebyrdende (497).

Forkortelser. (499—506).

Sagregister. (507—525).

Lovregister. (526—533).

Tilføjelser. (534).

§ 1.

Indledning. Aftaleloven.

I. *Systemet i Privatretten. Formueret og Ejendomsret.*

Som den vigtigste Underafdeling af Privatretten opstiller flere af vore Retsforskere *Formueretten*,¹ der atter plejer at deles i Tingsret og Obligationsret, hvortil i nyere Tid slutter sig nogle mindre Fag, navnlig Selskabsretten (der i Hovedsagen er Obligationsret med nogen offentlig Ret) og Søren (der foruden lidt offentlig Ret omfatter saavel tings- som obligationsretlige Spørgsmaal).

Denne Inddeling har kun begrænset Værdi, og det er muligt, at andre Inddelinger vil fortrænge den. *Vinding Kruse* har som bekendt under Navnet Ejendomsretten givet en Fremstilling, der omfatter langt mere end den tidligere Tingsret, idet den behandler Problemer, der er fælles for Rettigheder over Ting, Fordringsrettigheder og Ophavsrettigheder. Og han bryder Staven over Formueretten, navnlig fordi Retsbeskyttelsen i vidt Omfang maa gives, hvad enten Retten har økonomisk Værdi eller ej.² Dette udelukker dog naturligvis ikke, at vigtige Retsregler fra forskellige Dele af Retssystemet kun angaar Formuen. Selv om *Vinding Kruse* med Grund tager Afstand fra en ældre Tidsalders Overbetoning af de økonomiske Hensyn, kræver hans Synspunkter heller ikke med Nødvendighed, at man forlader det gamle Navn *Formueret*, men kun en klar Fremhævelse af, at Faget omfatter noget mere end Regler om Formuen. Og for at bevare det gamle Navn taler, at de vigtigste Grundsætninger, der udvikles paa Ejendomsrettens Omraade, er dem, der gælder for typiske *Formuerettigheder*. *Vinding Kruses* egen Beskrivelse af Ejendomsretten peger i samme Retning. Af de »Beføjelser«, Ejendomsretten siges at indeholde, er de fleste

¹ Om *Formuerettens* Begreb se *Gram* *Formueret* I § 1, *Aagesen* §§ 1—2. *Torp* *Hovedp* § 1, *Stang* I §§ 10—12, hvor der gøres Rede for de i Tidens Løb anvendte Inddelinger af *Privatretten*, jfr ogsaa *Illum* *AFR* 9, 17 f.

² *ER* I 212 ff, *Retslæren* I 36 ff.